

Toronto, 1977.

7. *Ukrainian, conversational & grammatical: Level II / G. Duravetz. – Toronto Ukrainian Teacher's Committee, Ontario Modern Language Teachers Association – Toronto, 1993.*

УДК 373+4 УКР (07)

Ірина Василенко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЛЬ ЛЕКСИКО-КОМУНІКАТИВНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Iryna Vasylenko

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ROLE OF LEXICAL AND COMMUNICATIVE TASKS IN STUDYING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Метою вивчення української мови як іноземної є формування в іноземних студентів комунікативної компетентності шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань з мови навчання, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття певного соціального досвіду.

Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких завдань:

- формування в іноземних студентів мотивації вивчення української мови;
- забезпечення гармонійного розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма);
- формування комунікативних умінь;
- опанування найважливіших функціональних складових мовної системи з урахуванням особливостей фонетичної і граматичної системи української мови;
- соціально-культурний розвиток особистості.

Вміння говоріння вдосконалюється за допомогою завдань, призначених для роботи у парах чи малих групах. Ці вправи можуть бути пов'язані з текстами, фотографіями або ілюстраціями. Але вправи у групах спрямовані не тільки для розвитку мовленнєвих вмінь. Розв'язуючи граматичні завдання, також часто пропонуємо використовувати роботу в міні-групах.

Граматичний матеріал варто подавати як у формі вправ для говоріння, так і письмових вправ. Відповідно до принципів нейролінгвістичного програмування (НЛП, англ. *Neuro-linguistic programming*), важливою також є індивідуальна робота студента з новим граматичним матеріалом. Але перед поясненням готових правил, студенти пробують самостійно сформулювати їх. Звертають увагу на різні способи засвоєння знань: зорові, слухові, кінестетичні. Різноманітність вправ повинна відповідати різним потребам студентів. Студентам, які надають перевагу самостійній роботі, пропонуємо читання

Міжнародна науково-методична конференція «Актуальні питання організації навчання іноземних студентів у європейському освітньому просторі», Тернопіль, 13-16 травня 2014 р.

текстів і вправи для закріплення вивченого матеріалу. Ті, які люблять колективну роботу, мають можливість працювати в парах та міні-групах.

Комунікативна компетентність іноземних студентів повинна ґрунтуватися на здатності встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, на певній сукупності знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Для досягнення запланованої мети ми пропонуємо наступні завдання, які можна використати, і на початку заняття, і на закінчення.

ПОЧУВАЮСЯ ЯК ... Кожен із студентів, закінчуючи це речення, повинен зробити порівняння, наприклад, “Я відчуваюся, як кіт, який спить на даху ...”. Після висловлення речень всіма студентами, група пригадує собі, хто і що по черзі говорив.

ФОТОГРАФІЇ. Викладач приносить фотографії, які стосуються теми заняття, студенти мусять їх описати або написати в групах асоціації, пов’язані з цими фотографіями.

ГРАМАТИКА. Студенти, поділені на групи, пишуть список, наприклад, дієслів недоконаного виду. Потім викладач збирає картки від окремих груп і передає їх іншим групам. Тепер студенти повинні провідміняти ці дієслова в теперішньому / минулому / майбутньому часі або дописати до них форми дієслів доконаного виду. Схоже завдання можна зробити з іменниками: студенти пишуть на картках список іменників, потім викладач збирає картки, передаючи їх іншим групам, завдання яких, наприклад, погрупувати іменники за родами або дібрати до них прикметники відповідного роду.

ГРУПА ЩЕ НЕ ЗНАЄ, ЩО ... Викладач роздає кожній особі по одній малій картці, на котрій студенти повинні закінчити речення “Група ще не знає, що ...”, записуючи на них правдиву інформацію про себе. Потім викладач збирає всі картки, тасує їх і зачитує вголос записані на них відповіді. Завдання групи полягає у тому, щоб відгадати, хто є автором прочитаного речення. В грі також може брати участь викладач.

ІСТОРІЯ. Викладач роздає студентам по одній, дві або максимально три карточки, потім кожен студент пише на карточці довільне слово (найкраще, щоб це було слово, вивчене на занятті). Після цього викладач збирає карточки, тасує їх і роздає групі. Кожен студент повинен скласти речення зі словом з карточки, однак є умова – речення мусить бути логічним продовженням речення, придуманого попереднім студентом. Можна також впровадити обмеження, що, наприклад, історію складаємо в теперішньому / минулому часі або текст повинен містити якнайбільше форм родового відмінка.

ІМЕНА. Викладач записує на дошці імена студентів друкованими літерами одне під другим. Завдання студентів полягає у тому, щоб знайти якнайбільшу кількість слів, які можна скласти з цих літер. Комбінація цих букв може бути горизонтальна, вертикальна або по діагоналі. Варто визначити час на це завдання, наприклад, 5 хвилин.

ВЕРБАЛЬНІ ЧЕРГИ. Викладач просить студентів сказати по черзі по одному слові, яке асоціюється їм з темою заняття, наприклад, їжа, одяг, житло,

спорт, погода, покупки. Кожен студент повинен повторити слова, сказані попереднім студентом, а тільки тоді додати своє слово.

КОРЕКЦІЯ ПОМИЛОК. Викладач записує на дошці речення з типовими помилками, які найчастіше повторюються в домашніх завданнях або на заняттях, а потім просить студентів відкоректувати їх, виставляючи бали за правильно знайдену та виправлену помилку.

КУБИК. Студенти кидають кубик. Вони повинні скласти стільки речень на тему: Що ти любиш робити? Чого не любиш робити? Що ти робив / робила минулого року / вчора? й т. ін., скільки їм випаде очок на кубуку.

АСОЦІАЦІЇ. На початку заняття студенти, заделегідь поділені на групи, пишуть на картках асоціації, пов'язані з запропонованою темою, наприклад, хобі, житло, робота, заняття та професії, погода тощо. Можна порекомендувати групам, щоб вони збирали лексику в зазначених категоріях: іменники, прикметники, дієслова й т. ін.

ШВИДКИЙ ДИКТАНТ. Можна зробити невеликий диктант, наприклад, п'ять речень, у яких вживаються слова або граматичні форми, вивчені на занятті.

ДОБЕРІТЬ СЛОВО. Перша особа говорить слово, а наступна повинна подати інше, яке б починалося на останню літеру попереднього слова. Якщо певна буква / букви часто повторюються, то можна використовувати передостанню літеру.

ФОРМУВАННЯ ЗАПИТАНЬ. Кожен студент записує на картці три питання на запропоновану тему. Потім картка передається далі і потрібно вголос дати відповіді на ці запитання. Картки можна також перетасувати, щоб студенти могли вибрати їх самостійно.

На нашу думку, комунікативну компетенцію слід розглядати як здатність іноземних студентів розуміти та відтворювати українську мову не тільки на рівні фонологічних, лексико-граматичних і країнознавчих знань та мовленнєвих умінь, а й відповідно до різноманітних цілей та специфіки ситуації спілкування. Вважаємо, що для мовленнєвого спілкування недостатньо лише знати систему мови на всіх її рівнях, володіти правилами породження речень, сконструйованих відповідно до граматичних норм, але й необхідно, крім того, адекватно завданням і ситуації спілкування здійснювати свій вплив на співрозмовника і відповідно до цього вживати мовленнєві висловлювання.

Література

1. Богданов В.В. *Коммуникативная компетенция и коммуникативное лидерство* / В.В. Богданов // *Язык, дискурс и личность*. – Тверь, 1990. – С. 26-31.
2. Зайченко Н.Ф. *Практичний курс української мови для іноземців : усне мовлення* / Н.Ф. Зайченко, С. А. Воробйова. – К.: Знання України, 2008. – 324 с.
3. Ніколаєва С. Ю. *Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах* / С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2002. – 346 с.